

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра психології у виробничій сфері

Кузів О.Є.

Методичні вказівки
для самостійної роботи з курсу
«КЛІНІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ»

студентів спеціальності 053 «Психологія»
всіх форм навчання

Кузів О.Є. Методичні вказівки для самостійної роботи з курсу «Клінічна психологія» для студентів спеціальності 053 «Психологія» всіх форм навчання / О.Є. Кузів. – Тернопіль: ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018. – 12 с.

РЕЦЕНЗЕНТ:

В.В. Вишньовський – доц., к. психол. н., доцент кафедри психології у виробничій сфері Тернопільського національного технічного університету ім. І. Пулюя

Методичні вказівки розроблено відповідно до навчального плану підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 053 «Психологія»

Розглянуто і затверджено на засіданні кафедри психології у виробничій сфері та рекомендовано до друку (протокол № 10 від 14 березня 2018 року)

Схвалено та рекомендовано до друку методичною радою факультету економіки та менеджменту (протокол № 7 від 18 квітня 2018 року)

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Особливістю сучасного стану розвитку вищої освіти є посилення уваги до самоосвіти, активних методів навчання, і на цій основі сприяння розкриттю творчих здібностей та самореалізації особистості.

У цьому плані організація самостійної навчальної роботи студента має винятково важливе значення. Саме самостійна робота є ефективнішою формою оволодіння навчальним матеріалом, набуття студентом теоретичних знань з дисципліни, а також формування комплексу практичних умінь та навичок щодо вирішення конкретних завдань.

Мета методичних рекомендацій – ознайомити студентів з основними формами самостійної роботи, а також допомогти їм у практичному застосуванні цих форм.

Основними складовими самостійної роботи є:

- поглиблене вивчення навчального матеріалу за результатами лекцій. Це досягається шляхом ретельного опрацювання основної та додаткової літератури;
- вивчення наявних інформаційних матеріалів з конкретних питань. Для цього необхідне ознайомлення з довідковими джерелами (статистичними збірниками, довідниками тощо);
- виконання практичних завдань, яке полягає у підготовці рефератів, доповідей на семінарах, розв'язання конкретних завдань
- самоконтроль набутих знань. Здійснюється шляхом опрацювання тестів та відповідей на контрольні запитання з кожної теми.

Методична розробка містить рекомендації щодо:

- опрацювання навчального матеріалу за підручниками та посібниками;
- складання конспектів, засвоєння системи категорій та термінологічних понять дисципліни;
- підготовки рефератів за окремими темами курсу;
- самоконтролю набутих знань.

Методичні вказівки щодо підготовки реферату.

Тему реферату слід вибрати з наведеного переліку тем або вибрати іншу тему в межах програми, погодивши її з викладачем.

Вимоги до реферату:

- викладення матеріалу має бути логічно послідовним;
- реферат повинен мати дослідницький характер, містити постановку проблеми, узагальнене викладення самостійно опрацьованої літератури та фактичних матеріалів, а також висновки автора;
- на запозичені до реферату матеріали з літературних та статистичних джерел необхідно зробити відповідні посилання;
- обсяг реферату має становити до 10 сторінок друкованого тексту формату А4 зі стандартними полями через 1,5 міжрядкових інтервали.

Методичні рекомендації підготовлені відповідно до тем, передбачених навчальною програмою дисципліни “Клінічної психології”.

Тема 1: Теоретико-методологічні основи клінічної психології.

План

1. Становлення і розвиток клінічної психології.
2. Здобутки античних лікарів як основа для виникнення клінічної психології.
3. Зв'язок клінічної психології з медичною едагогікою.
4. Принципи клінічної психології за Платоновим.
5. Порядок проведення клініко-психологічного дослідження.
6. Біоетика як принцип поваги прав і гідності людини.

Теми рефератів

1. Античні медики і їх внесок у розвиток клінічної психології.
2. Внесок К. Платонова в розвиток клінічної психології.
3. Біоетика – наука про права і гідність людини.

Тема 2: Системи класифікації патопсихологічних розладів та їх етимологія.

План

1. Система прийомів Лурії , спрямована на виявлення і опис психічних втрат при локальних ураженнях мозку.
2. Розлади пам'яті при локальних ураженнях мозку.
3. Порушення мислення при ураженнях мозку.
4. Особливості і завдання патопсихологічного дослідження.
5. Напрями діяльності патопсихолога.
6. Етапи проведення патопсихологічного дослідження.

Теми рефератів

1. Нейропсихологія: завдання, методи та інструментарій.
2. Класифікація психічних захворювань.
3. Патопсихологічне дослідження: клінічне і лабораторне.

Тема 3: Вплив соматичної хвороби на психіку.

План

1. Групи психосоматичних розладів.
2. Концепція “символічної мови органів” Ференці.
3. Криза психосоматики за рубежем.
4. Механізми співвідношень між психічним і соматичним рівнем функціонування людини.
5. Умови, що визначають інтенсивність больового відчуття.
6. Значення життєвої установки в переживанні болі.

Теми рефератів

1. Роль струсу в патогенезі соматичних захворювань.
2. Концепція «алекситимії».
3. Кортико-вісцеральна теорія К. Бикова і І. Курцина.

Тема 4: Психологія аномального розвитку.

План

1. Психологічна класифікація основних психічних розладів.
2. Психологія сурдопедагогіки.
3. Психологія тифлопедагогіки.
4. Чинники, що визначають основну модальність психічного дизонтогенезу.
5. Призупинення розвитку окремих психічних функцій.
6. Інертні афективні комплекси, що гальмують психічний розвиток.
7. Взаємодія первинних і вторинних дефектів психіки.
8. Співвідношення соціального і біологічного у виникненні психічних
9. порушень у дітей.
10. Психологія дітей з порушеннями опорно-рухового апарату.
11. Форми затримки психічного розвитку.
12. Програма корекційної роботи з аутичними дітьми.
13. Конституційні психопатії.

Теми рефератів

1. Програма психо-коректувальних заходів залежно від характеру, походження і конкретного механізму порушень направлено на їх запобігання.
2. Основні види психічного дизонтогенезу.
3. Основні категорії аномальних дітей та їх характеристика.

Тема 5: Психологія девіантної поведінки.

План

1. Критерії відмежування патологічних форм девіантної поведінки від непатологічних.
2. Механізми розвитку девіантної поведінки.
3. Механізми формування мотивів протиправних дій у психопатичних особистостей.
4. Стадії розвитку наркоманії.
5. Основні риси агресивної поведінки.
6. Онанізм в підлітковому віці.

Теми рефератів

1. Соціально-психологічні чинники девіантної поведінки.
2. Адитивна поведінка.
3. Сексуальні девіації.

Тема 6: Психологія медичного працівника та лікарської справи.

План

1. Психотерапія як цілеспрямоване впорядкування порушень діяльності організму психологічними засобами.
2. Класифікація методів психотерапії.
3. Цілі психологічної інтервенції в клініці.
4. Психологічні вимоги до особистості лікаря.
5. Психологічні реакції хворих на хворобу.
6. Моделі побудови взаємовідносин «лікар–хворий».

Теми рефератів

1. Психологія інтервенцій.
2. Компетентність лікаря.
3. «Життєвий простір» – визначення, види і значення.
4. «Важкі» хворі.

Тема 7: Клінічна психологія в експертній практиці.

План

1. Отримання об'єктивних даних при проведенні експертизи.
2. Психосоціальна спрямованість експертизи.
3. Зацікавленість експертного в результатах експертизи.
4. Методи медико-педагогічної експертизи.
5. Процедура проведення психологічних експертиз.

6. Етапи судово-психологічної експертизи.

Теми рефератів

1. Лікувально-трудова експертиза.
2. Військово-лікарська експертиза.
3. Судово-психіатрична експертиза і роль в ній клінічного психолога.

Тема 8: Професійні та етичні засади діяльності клінічного психолога.

План

1. Підходи до організації медико-психологічної допомоги.
2. Розвиток вітчизняної психологічної бази в охороні здоров'я.
3. Концепція удосконалення комплексної медичної і психологічної допомоги.
4. Бригадні технології з надання психотерапевтичної допомоги.
5. Робота психотерапевтичних центрів.
6. Організація роботи психотерапевтичного кабінету.

Теми рефератів

1. Особливості роботи клінічного психолога в реабілітаційних центрах психіатричної служби.
2. Особливості організації та проведення роботи клінічним психологом в закладах, які надають психотерапевтичну допомогу.
3. Особливості організації роботи клінічного психолога в кабінеті соціально-психологічної допомоги та кризових відділеннях.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА (Основна)

1. Абабков В.А. Проблема научности в психотерапии / В.А. Абабков. – СПб., 1998.
2. Абрамова Г.С. Психология в медицине / Г.С. Абрамова, Ю.А. Юдчиц. – М., 1998.
3. Александер Ф. Психосоматическая медицина / Ф. Александер. – М., 2000.
4. Александровский Ю.А. Пограничные психические расстройства / Ю.А. Александровский. – М., 1999.
5. Альтшуллер В.Б. Патологическое влечение к алкоголю / В.Б. Альтшуллер. – М., 1994.
6. Бизюк А.П. Основы нейропсихологии / А.П. Бизюк. – СПб., 2001.
7. Блейхер В.М. Практическая патопсихология: Руководство для врачей и медицинских психологов / В.М. Блейхер, И.В. Крук, С.Н. Боков. – Ростов-на-Дону, 1996.
8. Братусь Б.С. Аномалии личности / Б.С. Братусь. – М., 1988.
9. Вассерман Л.И. Методы нейропсихологической диагностики / Л.И. Вассерман, С.А. Дорофеева, Я.А. Меерсон. – СПб., 1997.
10. Гуревич П.С. Клиническая психология / П.С. Гуревич. – М., 2001.
11. Завилянский И.Я. Деонтология в психиатрии / И.Я. Завилянский, Л.И. Завилянская. – М., 1988.
12. Зейгарник Б.В. Патопсихология / Б.В. Зейгарник. – М., 1986.
13. Исаев Д.Н. Психосоматическая медицина детского возраста / Д.Н. Исаев. – СПб., 1996.
14. Кабанов М.М. Методы психологической диагностики и коррекции в клинике / М.М. Кабанов. – Л., 1983.
15. Карвасарский Б.Д. Клиническая психология / Б.Д. Карвасарский. – М., 2004.
16. Корсакова К.К. Клиническая нейропсихология / К.К. Корсакова, Л.И. Московичюте. – М., 1988.
17. Кудрявцев И.А. Комплексная судебно-психолого-психиатрическая экспертиза / И.А. Кудрявцев. – М., 1996.
18. Лебединский В.В. Нарушение психического развития у детей / В.В. Лебединский. – М., 1985.
19. Личко А.Е. Типы акцентуаций характера и психопатий у подростков / А.Е. Личко. – Л., 1983.
20. Любан-Плоцца Б. Психосоматические расстройства в общей медицинской практике / Б. Любан-Плоцца, В. Пёльдингер, Ф. Крёгер, К. Ледерах-Хофман. – СПб., 2000.
21. Марковская И.Ф. Задержки психического развития: Клиническая и нейропсихологическая диагностика / И.Ф. Марковская. – М., 1993.

22. Маслоу А. Психология бытия / А. Маслоу. – М., 1997.
23. Менделевич В.Д. Клиническая и медицинская психология / В.Д. Менделевич. – М., 1998.
24. Николаева В.В. Влияние хронической болезни на психику / В.В. Николаева. – М., 1987.
25. Психиатрия. Психосоматика. Психотерапия / под. ред. К.П. Кискера и др. – М., 1999.
26. Психосоматическая проблема психологический аспект / под ред. Ю.Ф. Полякова, В.В. Николаевой. – М., 1992.
27. Психотерапевтическая энциклопедия / под ред. Б.Д. Карвасарского. – СПб., 2000.
28. Рубинштейн С.Я. Экспериментальные методики патопсихологии и опыт применения их в клинике / С.Я. Рубинштейн. – СПб., 1998.
29. Сидоров П.И. Введение в клиническую психологию. В 2 томах / П.И. Сидоров, А.В. Парняков. – М.-Екатеринбург, 2000.
30. Симерницкая Э.Г. Мозг человека и психические процессы в онтогенезе / Э.Г. Симерницкая. – М., 1985.
31. Соколова Е.Т. Особенности личности при пограничных нервнопсихических и соматических заболеваниях / Е.Т. Соколова, В.В. Николаева. – М., 1995.
32. Соловьёва С.Л. Психологическая коррекция агрессивных тенденций больных гипертонической болезнью. Пособие для врачей / С.Л. Соловьёва. – СПб., 2001.
33. Соложенкин В.В. Психологические основы врачебной деятельности / В.В. Соложенкин. – М., 1997.
34. Тодд Дж. Основы клинической и консультативной психологии / Дж. Тодд, А.К. Богарт. – М., 2001.
35. Хомская Е.Д. Нейропсихология / Е.Д. Хомская. – М., 1987.
36. Худик В.А. Детская патопсихология / В.А. Худик. – К., 1997.
37. Хьелл Л. Теории личности / Л. Хьелл, Д. Зиглер. – СПб., 2000.
38. Цветкова Л.С. Нейропсихология счета, письма и чтения: нарушение и восстановление / Л.С. Цветкова. – М., 2000.
39. Эйдемиллер Э.Г. Психология и психотерапия семьи / Э.Г. Эйдемиллер, В. Юстицкис. – СПб., 1999.
40. Ялом И. Групповая психотерапия / И. Ялом. – СПб., 2000.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛИТЕРАТУРА (Додаткова)

1. Альманах психологічних тестів. – М., 1995.
2. Асатиани М.Н. Психотерапія невроту нав'язливих станів. Посібник із психіатрії / М.Н. Асатиани; під ред. В.Е. Рожнова. – Ташкент, 1985.
3. Атлас для експериментального дослідження в психічній діяльності людини. / під ред. И. А. Поліщука, А. Е. Видренко. – К., 1980.
4. Банщиків В.М. Медична психологія / В.М. Банщиків, В.С. Гуськов, И.Ф. Мягков. – М., 1967.
5. Банщиків В.М. Методичний посібник до практичного курсу психіатрії на лікувальному факультеті медичного інституту / В.М. Банщиків і ін. – М., 1962.
6. Банщиків В.М. Загальна психопатологія / В.М. Банщиків, Ц.П. Короленко, И.В. Давыдов. – М., 1971.
7. Бараш Б.А. Психотерапія і психопрофілактика невротичних розладів у студентів музичного вузу / Б.А. Бараш – Дис. ... канд. мед. наук. – Л., 1985.
8. Березин Ф.Б. Методика багатобічного дослідження особистості в клінічній медицині і психогигієні / Ф.Б. Березин, М.П. Мирошников, Р.В. Рожанец. – М., 1976.
9. Березин Ф.Б. Методика багатобічного дослідження особистості / Ф.Б. Березин, М.П. Мирошников, Е.Д. Соколова. – М., 1994.
10. Берн Э. Введення в психіатрію і психоаналіз для непосвячених / Э. Берн. – СПб., 1991.
11. Бжалава И.Т. Сприйняття й установка / И.Т. Бжалава. – Тбілісі, 1965.
12. Биренбаум Г.В. До питання про утворення переносних і умовних значень слова при патологічних змінах мислення / Г.В. Биренбаум // Нове в навчанні про апраксію, агнозії, афазії. – М., 1984.
13. Блейхер В.М. Клінічна патопсихологія / В.М. Блейхер. – Ташкент, 1976.
14. Блейхер В.М. Експериментально-психологічне дослідження психічно хворих / В.М. Блейхер. – Ташкент, 1971.
15. Блейхер В.М. Про деякі теоретичні концепції проєктивних методів дослідження особистості в закордонній психології і патопсихології / В.М. Блейхер, Л.Ф. Бурлачук // Журнал невропатології і психіатрії ім. С.С. Корсакова. – 1972. – № 5.
16. Блейхер В.М. Досвід застосування психометрических досліджень пам'яті при церебральному атеросклерозі / В.М. Блейхер, Ю.А. Машек // Невропатологія і психіатрія. – 1974. – №2.
17. Бондарева Л.В. Порушення взаємин безпосередньої й опосередкованої пам'яті в хворих епілепсією / Л.В. Бондарева // Психологічні дослідження. – МГУ, 1971. – Вып. 3.

18. Бурлачук Л.Ф. Дослідження особистості в клінічній психології / Л.Ф. Бурлачук. – К., 1979.
19. Бурхливо М.Е. Терапія творчим самовираженням / М.Е. Бурхливо. – М., 1989.
20. Васильченко Г.С. Загальна сексопатологія. Керівництво для лікарів / Г.С. Васильченко. – М., 1977.
21. Васильченко Г.С. Приватна сексопатологія: У 2-х т. / Г.С. Васильченко. – М., 1983.
22. Васильченко Г.С. Любов, шлюб, сексуальне партнерство / Г.С. Васильченко, Ю. А. Решетняк. – М., 1977.
23. Вассерман Л.И. Тест підлітки про батьків / Л.И. Вассерман, И.Л. Горькавая, Е.Е. Ромицына. – М., 1995.
24. Уласова Т.А. Про дітей з відхиленнями в розвитку / Т.А. Уласова. – М., 1973.
25. Вікові аспекти групової психотерапії при нервово-психічних захворюваннях. // сб. наукових праць Інституту ім. В. М. Бехтерева. – Л., 1988. – Т. 121.
26. Волкова Г.А. Особливості поведінки дітей з неврозами в конфліктних ситуаціях / Г.А. Волкова; отв. ред. Е.С. Іванов. – Л., 1988.
27. Гильяшева И.Н. Про застосування методики ТАТ у діагностиці неврозів і шизофренії / И.Н. Гильяшева // Психологічні проблеми психогігієни, психопрофілактики і медичної деонтології. – Л., 1972.
28. Гильяшева И.Н. Міжособистісні відносини дитини / И.Н. Гильяшева, Н.Д. Игнатьева. – М., 1994.
29. Гіляровський В.А. Вибрані твори / В.А. Гіляровський; під ред. Г. К. Ушакова. – М., 1973.
30. Гоштаус А.А. Застосування особистісного опросника в діагностиці параноїдної шизофренії / А.А. Гоштаус // Математичні методи в психіатрії і неврології. – Л., 1972.
31. Групова психотерапія при неврозах і психозах / під ред. Б.Д. Карвасарського. – Л., 1975.
32. Деонтологія і психосоматика / під ред. В.К. Мягер // Психогігієна і психопрофілактика. – Л., 1983.
33. Докучаєва М.А. Про дослідження методики рахунка по Крепеліну в психіатричній лікарні / М.А. Докучаєва // Психологічні методи дослідження в клініці. – 1976. – №2.

Кузів О.Є.

Методичні вказівки
для самостійної роботи
з курсу «Клінічна психологія»

для студентів спеціальності 053 «Психологія»
всіх форм навчання

Комп'ютерне макетування та верстка М. М. Мисак

Формат 60x90/16. Обл. вид. арк. ... Тираж 10 прим. Зам. №

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя.
46001, м. Тернопіль, вул. Руська, 56
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4226 від 08.12.11.